

A Stratégiaalkotás további lépései

05.20	Javaslatok beérkezésének határnapja
05.31	Javaslatok bedolgozása és javaslatok megválaszolása(6.0-ás verzió)
06.08	Tanácsi elfogadás
08.20-09.01	Összkollégiumi egyetértés

Kollégiumelnökök és nyilvánosság elé kerülő változat (5.0)

ESETLEGESSÉG HELYETT EGYSÉGESÉG

NCA Stratégia

Küldetés, jövőkép, értékek

A civil szervezetek értékek hordozói, teremtői, így a civil szektor jelentős társadalmi erőforrás. A civil szervezetek szolgáltató és ellenőrző funkciójuknál fogva kiemelt társadalmi kohéziós erőt jelentenek a településeken, a régiókban, országos szinten és a szakmai közegekben.

A Nemzeti Civil Alapprogram (NCA) a civil szervezetek legnagyobb állami pénzalapja (mint költségvetési forrás), civil együttműködések: egyesületek, alapítványok, illetve rajtuk keresztül jogilag nem formalizált civil közösségek számára lát el forrásbővítő feladatokat.

Ugyanakkor a szektor érdekképviseleti rendszerének kialakulatlansága okán több mint forrásbővítő: érdekérvényesítő funkcióval bír, de képviseleti feladata nincs. Fentiek okán a civil képviseleti feladatokat ellátó intézmény meghatározásáig az NCA feladata is a jogi és finanszírozási környezet újragondolásának részbeni gesztorálása, a társadalmi környezet aktív alakítása.

Az NCA célja a civil társadalom erősítése, a civil szervezetek társadalmi szerepvállalásának segítése, a kormányzat és a civil társadalom közötti partneri viszony előmozdítása. Támogatásával hozzásegíti a civil szervezeteket a fenntartható fejlődés képességének „megszerzéséhez”.

Az NCA az alábbi elveknek megfelelően működik:

1. Közhaszon és fejlesztés: Minél nagyobb társadalmi hasznot képvisel egy tevékenység, annál nagyobb támogatásra hivatott. A források felhasználásához konkrét (fenntartható) fejlesztési cél kell kapcsolódjon.
2. Jogszerűség és stabilitás: a pályázati rendszert jogszabályok szabályozzák, attól eltérni nem lehet. A forrásbővítés stabil és legitim alapokon nyugszik.
3. Demokratikus és társadalmiasított döntéshozatal (participáció): a forrásbővítő folyamat demokratikusan választott civil döntéshozók által működtetett.
4. Szubszidiaritás és transzparencia: A döntések a lehető legközelebb kell, hogy megszülessenek a döntés terheit, előnyeit viselőkhöz, amelynek határa a döntések objektivitásának sérülése. A döntések átláthatóak, nyilvánosak kell, hogy legyenek.
5. Gyorsaság és egyszerűség: A forrásbővítő rendszer ciklusidejének illeszkednie kell egy civil projekt időtervezési rendszerébe. A forrásbővítő folyamat csak a szükséges mértékig lehet bonyolult, az egyszerűsítések határa a közpénzfelhasználás átláthatósága.
6. Objektivitás és rugalmasság: A döntéshozatal mérlegelési elemeit minimalizálni, a normativitást növelni szükséges. A forrásbővítési folyamat tartalma elsődlegességet kell élvezzen a formával szemben, amelynek határa a közpénzfelhasználás átláthatósága.

Stratégiai problémák és prioritások

· Rendkívül nehéz kialakítani és elfogadtatni azokat az együttműködési eljárásokat, amelyek biztosíthatják az NCA négy szereplős és kétpólusú rendszerének működtetése során kialakuló feszültségek megoldását.

· A szektort szabályozó jogszabályok egyes elemei, fogalmi meghatározásai korrekcióra szorulnak. Emellett a Nemzeti Civil Alapprogramról szóló törvény és a Kormányrendelet túl részletesen szabályozza az NCA pályázati kiírásokkal kapcsolatos kötelezettségeit, amely miatt nehézkessé válik az

életszerű eljárások bevezetése.

- A pályázók számára rendeletekben előírt adminisztrációs kötelezettségek elsősorban a pályázatnál a formai elemekre irányítják a figyelmet, amelynek következtében háttérbe szorulnak a tényleges megvalósulás tartalmi elemei.
- Az NCA nem önálló alap, hanem fejezeti kezelésű előirányzat, amellyel – egyértelműen – a Kormány e feladattal megbízott tagja rendelkezik. A Tanács szabályai szerint, a kollégiumok által meghozott támogatási döntések csak egy időigényes és nehézkes kontroll folyamat után léphetnek életbe.
- Több fogalom nem kellően tisztázott (országos hatókör, működéssel kapcsolatos költségek).
- Az alapprogram kommunikációs eszközei egyértelműen a miniszter kompetenciájába tartoznak, a honlap nem céljának megfelelően segíti az NCA rendszerének működését és a tájékoztatást a pályázati folyamatokról.
- Az összeférhetetlenségre vonatkozó az NCA-t érő bírálatok eddigi kezelése nem hozott megoldást.

Az elvekből és problémákból következően a kormányzati civil stratégiában meghirdetett partnerség megvalósítását jobban szolgálná az NCA önálló alappá fejlesztése, amelynek bevételi oldalát továbbra is a ma működő 1%-os rendszer adhatja. Mindez nem jelentheti más, szakágazati források (NCA léteire hivatkozó) elvonását.

A támogatásra forrásautomatizmussal vagy pályázati úton kerül sor, évente felső limittel. Elsősorban kiemelkedően közhasznú, valamint közhasznú szervezetek programjai kapnak támogatást (formalizáltságuk mértékétől és jellegétől függetlenül). Megvizsgálandó a jogilag nem formalizált szervezetek forráshoz juttatásának jogi háttere. Nem támogathatók azok a pályázók (sem azok tag és alapszervezetei), amelyek a költségvetési törvényben nevesítetten szerepelnek és nem preferálandók, akik más pályázati forráshoz jobban illeszthetők. Nem támogathatók a nem civil nonprofit szervezetek, magánszemélyek, állami, politikai és profitorientált szervezetek.

Az NCA által működtetett rendszer célozza a szektor tisztaságát, azaz: a rejtett vállalkozási és politikai tevékenységek kiszűrését, és az érintett személyek és szervezetek korlátozását. Bár a jog és a közbeszéd sokszor a politikai pártok civil megnyilvánulásait és a gazdasági lobbikat, civilnek álcázott vállalkozásokat is ide sorolja, ezek nem tekinthetők klasszikus civil szervezeteknek.

Az NCA – a mindenkori törvény(ek) biztosította keretek közt - elsősorban a projektek finanszírozásában érdekelt. Az NCA - forrásaihoz mértén - a takarékos, költségvetésileg is megalapozott civil projektek valódi, terv szerinti létrejöttét támogatja, s nem teljesíthető cél, hogy valamennyi igénylő forráshoz jusson. Ugyanakkor az NCA - a szektor jellegénél fogva - valódi előfinanszírozó kell legyen.

Projektek tekintetében a szektor fejlődésének alábbi aspektusai kiemelt fontosságúak:

- A szektor fejlődését elősegítő helyi, regionális és országos kutatások, felmérések, vizsgálatok;
- A helyi társadalom erősítése az állampolgári kezdeményezések, cselekvések támogatásával;
- Szervezetfejlesztés;
- Szolgáltató rendszerek kiépítésének ösztönzése, szolgáltatás-fejlesztés, szolgáltatások nyújtása;
- Képzések, tréningek, továbbképzések, tanácsadások, információs szolgáltatások;
- A civil szektor nyilvánosságát segítő kiadványok, média megjelenések, civil szakmai sajtó támogatása;
- A szektor működésének általános kérdéseit érintő rendezvények, fórumok, tapasztalatcserék, konferenciák;
- Civil szervezeti adatbázisok létrehozása és működtetése;
- Pályázatok önrészehez támogatás;
- A területi valamint a szakmai együttműködés szervezeti kereteinek és fórumainak ösztönzése;
- A civil szervezetek közös cselekvését elősegítő tevékenységi formák támogatása;
- A szektorok közötti együttműködés fejlesztése;
- Érdekképviseleti célú civil együttműködések támogatása, az ellenőrző szerep (hatalom, üzlet)

erősítése;

- Önkéntes tevékenység fejlesztése;
- A magyarországi civil szervezetek nemzetközi jelenlétének segítése;
- Nemzetközi tapasztalatok hazai elterjesztésének, átadásának segítése, tapasztalatcsere;
- Többéves fejlesztési projektek támogatása;
- Civil szervezetek közhasznú tevékenységének, rendezvényeinek támogatása;
- Civil szférával kapcsolatos szolgáltató, tanácsadó, oktatási, fejlesztő, segítő tevékenység támogatása.

Működési költség alatt a projekteket- és szervezeteket megalapozó, kiszolgáló, fejlesztő és adminisztráló, a törvényi megfelelést segítő tevékenységeket értjük. A működés esetén kiemelten fontos az önállósodás, növekedési pályára állítás, a fenntartható civil fejlődés, a függetlenedés: bizonyos időtávlatban a támogatott civil szervezeteknek is önfenntartóvá kell válniuk. Az NCA ösztönzi alternatív, különösen az ösztöndíjas foglalkoztatási formákat, valamint az önkéntességet. Az NCA működési kollégiumai az alábbi elveket érvényesítik:

1. A pályázó tevékenységének társadalmi hatása: A szervezet társadalmi aktivitása, közhaszna, közösségi szolgáltatásai, az önkéntesség és a civil részvétel mértéke.
2. A pályázó szervezet előző évi aktivitása és tárgyévi terve: Sikeres programok, szolgáltatások megvalósítása (tevékenységi referenciák, NCA működéstámogatás nélküli forgalma).
3. Az esélyegyenlőség segítése: azok segítése, akik a saját források megteremtésében illetve bővítésében akadályozottak vagy korlátozottak (Ugyanakkor nem építhető egy szervezet működése csak az NCA forrásaira).

A tevékenységét legalább 3 régióra és legalább 5 megyére, vagy 3 szomszédos országra kiterjedő hatókörrel végző civil szervezetet – a hatókör igazolásával – országos szervezatként kell figyelembe venni (a hatókör egy meghatározott időszak alatt nem változtatható).

A pályázatok esetében nem érvényesíthető szempont az ágazati-szakmai tevékenységek egymáshoz viszonyított értékelése, rangsorolása, a civil szervezeti forma szerinti megkülönböztetése és a területi keretek, arányok, sorrendek meghatározása vagy terület szerinti külön eljárások kialakítása, ugyanakkor a jelenlegi gazdasági válság társadalmi hatásai enyhítésének egyik elsődleges finanszírozója, a megterhelt szociális háló működésének támogatója az NCA lehet. Egy projekt egy támogatási időszakban csak egyszer támogatható. A pályázatokat pályázatíró képzés, a projektek beszámolását a kedvezményezettek segítő rendszer támogatja.

AZ NCA ellenőrzési rendszere 3 szintű: a formai ellenőrzést a pályázatkezelő végzi, a szakmai monitoringot az illetékes és erre felkészített kollégium (bizottsága), a társadalmi hasznosulást külön az erre a célra definiált kutatás vizsgálja. Az NCA legfontosabb mérőszámai a társadalmi hasznosság, amit ezen kutatások mérnek és az ügyfél-elégedettség, amelyet minőségirányítási rendszer bevezetése után a controlling hivatott mérni.

Az NCA testületei és partnerei

Az Alapprogram működésének elvi irányítása az NCA Tanács feladata, így elsősorban annak a környezetnek, elvrendszernek a megteremtése, amely alapján a konkrét támogatási rendszereket működtetni hivatott szakmai és működési Kollégiumok lebonyolítják a konkrét forrásbővítő folyamatot (együtt: Testületek). A Tanács feladata többek között a kollégiumok feladatléírása, a források megosztása, a pályázatkezelő általi rendszeres beszámoló, valamint a kollégiumok tevékenységének nyomon követése. A szakmai kollégiumok a szektor funkcióinak megfelelően rendre szolgáltató, (hatalom)kontrolláló és (európai és szomszédosági fókuszú) integrációs célúak, olyan szakmai kontrollmechanizmusokkal, amelyek lehetővé teszik a pályázatvezérelt fejlesztések kiszűrését.

A ciklus kiemelt célpályázatait a civil kamara és a civil szektor jogi környezetének fejlesztési folyamatainak támogatása, emellett a ciklus kiemelt feladata a 2011-es uniós magyar soros elnökség civil tevékenységének támogatása és a lehetőségekhez mérten a szociális háló válság miatti felfoszlásának megakadályozása.

A Tanács kapcsolatot ápol a régiós és országos szervezetekkel, a kollégiumokkal, az illetékes minisztériummal, az Országgyűléssel, a pályázatkezelővel, a bejegyző bíróságokkal, a parlamenti biztosokkal, a sajtó képviselőivel, más forrásbővítőkkal. Megoldandó feladat, hogy a tanácsi választások időben elváljanak a kollégiumi választásoktól

A forrásokat igénybe venni szándékozó az NCA rendszere számára egyszerre ügyfél és feladatellátó. Ügyfél a forrásbővítő eljárás során, mint lehetséges pályázó és feladatellátó, mint a közpénzek felhasználója, a támogatott szakmai program megvalósítója (amellyel hozzájárul a társadalomfejlesztéshez, a pályázó szervezeti céljai megvalósításához és az NCA feladatai beteljesítéséhez).

Az érintettek a forrásbővítési folyamat formai elemei esetében észrevétel-tételi, tartalmi elemei estében kifogás-kezelési rendszer biztosítja a felszólalás lehetőségét. A pályázati folyamat egyszerű, gyors (eljárási mérőföldkövekkel garantált) és hatékony. El kell érni, hogy a pályázatkezelő és a számára hiteles információszolgáltató szervek közötti adatcserét a 2011-es pályázati kiírásokig elektronizálják és automatizálják, ne legyen szükség a pályázó által benyújtott hiteles adatokra, ugyanakkor a közhasznúsági jelentések/mérlegbeszámolók közhiteles nyilvántartását meg kell oldani. A gyorsabb pályázatkezelés érdekében és az internet-penetráció okán 2012-ben már nincs mód a papíralapú pályázatok fogadására, el kell kerülni a papíralapú mellékletek előzetes bekérését. Az esélyegyenlőség biztosításához az ehhez szükséges kistérségi szintű technikai és pályázati támogatást a pályázatkezelő által gondozott hálózat segíti.

El kell érni a lebonyolítás zökkenőmentességét, amelynek kiemelt csatornái az Internet és a helpdesken keresztüli érdemi munkatársi kommunikáció.

A döntéshozói pozíció, a testületi tagság sem előnyt, sem hátrányt nem jelenthet az érintett szervezetek számára. Másfelől a pályázati bevétel tervezése a bevétel nagysága és megszerezhetőségének valószínűsége alapján kalkulálható. Míután a tapasztalatok azt mutatják, hogy az érintett szervezetek nagyobb valószínűséggel jutnak hozzá az NCA forrásaihoz a nem érintettekénél, ezért szükséges az általuk hozzáférhető források nagyságának limitálása. A döntéshozók szervezeteire így – mind az információs versenyelőny, mind a források feletti ellenőrzési lehetőség okán – szigorúbb támogatási és ellenőrzési szabályok vonatkoznak. Továbbá a testületek tagjai közvetve sem vesznek részt olyan pályázatsegítő szolgáltatásban vagy annak szervezésében, amely az NCA-hoz benyújtandó pályázatot konkrétan és egyedileg – bármilyen formában és módon nyújtott anyagi ellenszolgáltatásért – támogatja. Ennek részleteit a NCA megalkotandó etikai kódexe szabályozza.

Az NCA általános és időben közreadott irányelvekkel segíti a pályázati folyamatot és a törvényi keretek között méltányos jogértelmezési gyakorlatot folytat. Ugyanakkor nem biztosít utólagos módosítási és mérlegelési lehetőséget a félreérthetetlenül szabálysértő helyzetekben.

A nyilvánosság az NCA egyik legfontosabb erőforrása, így az NCA testületeinek valamennyi döntése és az azokkal összefüggésben keletkezett dokumentumok mindenki számára nyilvánosak és átláthatók, hiteles és naprakész módon hozzáférhetőek.

El kell érni, hogy a kedvezményezettek, a média és a társadalom legyen tisztában az NCA szerepével és lehetőségeinek korlátaival. Kezdeményezni kell az NCA-t és a teljes civil szektort szabályozó jogszabály-együttes áttekintését (különösen az egyablakos bejegyzési rendszer, e-bejegyzés, egyszerűbb megszűnési szabályok, közhasznúsági kategóriák egyértelműsítése, közhiteles közhasznú jelentési nyilvántartás stb.).

Az NCA kommunikációjának elvi keretrendszerét a Tanács alakítja ki, de a kollégiumok területi és szakmai tevékenységüket önállóan kommunikálják az egységes elveken belül. Alapelvei a gyorsaság, átláthatóság szolgálata és a rendszeresség. Az azt igénylők informálása, a kommunikációs tér négy szinten határozható meg, kezelése a szinteknek megfelelően szükséges:

- Testület és partnerei: ez alatt értve az adott testület tagjait, állandó meghívottjait, a pályázatkezelőt és a tárcát. Megművelését az előkészítő értekezletek, és e-mail listák segítik. Az ülések és dokumentumaik – a kivételek meghatározásával – nyilvánosak.

- Társtestületek: ez alatt értve a tanácsot és a 11 kollégiumot, azok vezetőit és tagjait. Megmunkálását az évi 3-5 kollégiumvezetői értekezlet, az évi 1-2 összttestületi konferencia és a közvetlen információhoz jutást segítő két e-mail lista támogatja.
- Civil szervezetek: ez alatt értve az elektori, a pályázói és a bejegyzetti kört. Informálásukat a megújult és felhasználóbarát nca.hu és eper.hu weblap, hírlevél, az ülések utáni gyorstájékoztató és szakmai rendezvények segítik.
- Társadalom: Ez alatt értve a teljes nyilvánosságot. Ezt sajtóadatbázis-építés, szükség esetén tanácsai sajtókommunikációk, nyilatkozatok, sajtóanyagok, -tájékoztatók valósítják meg.

A Stratégiából következő feladatok

Éven belül végrehajtandó feladatok

1. 3 szintű monitorig rendszer kidolgozása és bevezetése. Ötéves NCA működést átvilágító kutatás lebonyolítása és háromévenkénti rendszeresítése.
2. Kezdeményezések a lebonyolító felé (különösen elérhetőség, NCA website frissítés és szerkezet, e-adatcsere bíróságok, űrlap-egyszerűsítés, pályázói elégedettségmérés, adatlapok és a nyilvántartás egységesítése, internetes pályázat feltételrendszer kialakítása).
3. Nyilvánossági rendszer fejlesztése és kommunikáció
4. A pályázati folyamat gyorsítása, eljárási mérföldkövek megállapítása, valódi előfinanszírozás biztosítása.
5. Az NCA kapcsolatrendszerének fejlesztése: egyeztetések kezdése különösen a Országgyűléssel, OITH-val, a parlamenti biztosokkal, NFÜ-vel, OFA-val, NKA-val, GSZT-vel.
6. Etikai kódex megalkotása.
7. Értelmezési kérdések tisztázása különösen országos hatókör meghatározása, működés értelmezése, önköltséges szolgáltatás.
8. Előre látható és kiszámítható forrásmegosztás, támogatási elvek és kollégiumi feladatleírás: minimumkorlát a közhasznú és kiemelkedően közhasznú szervezetekre, minimumkorlát az éven túli projektekre.
9. Bírálati lapok és tartaléklista alkalmazása a forrás maradéktalan kiosztása érdekében.

Éven túl végrehajtandó feladatok

10. A jogi környezet áttekintésének kezdeményezése. Meg kell teremteni a bejegyzés cégjogihoz hasonló környezetét, a működés adminisztrációs teherkönyvit és a megszűnés egyszerűsítését.
11. A használható e és m kommunikációs megoldások fejlesztése, a pályázatkezelő és civil szolgáltatók együttműködése, 2010-től a szakmai pályázatok, 2012-től a működési pályázatok papíralapú beadásának megszüntetése.
12. Civilbank: más pályázathoz szükséges önrész feltételes biztosítása és más forrásból származó elnyert, utófinanszírozású pályázati támogatás visszatérítendő megelőlegezése.
13. Új támogatási elvek-forráselosztás: különösen több éves támogatás, uniós pályázatok önrésze, a 2011-es EU soros elnökséggel kapcsolatos felkészítő és részvételi programok támogatása, igényelt és kapott támogatás támogatási arányának következetes betartatás, konzorciális pályázati lehetőség, az egy évbe sűrített, valójában ezt meghaladó időtartamú projektek támogatása, közös foglalkoztatotti pályázat, szervezeti feltőkésítés.

A stratégiai célkitűzéseket és a feladatok teljesülését az NCA Tanács évente követi felülvizsgálja.

Az NCA választott képviselőiként elfogadjuk a stratégia elv és szabályrendszerét és alkotó részesei kívánunk lenni annak végrehajtásában: